Štvrtok 8. júla 2021

P9_TA(2021)0361

Zriadenie antarktických chránených morských oblastí a ochrana biodiverzity Južného oceánu

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. júla 2021 o zriadení antarktických chránených morských oblastí a ochrane biodiverzity Južného oceánu (2021/2757(RSP))

(2022/C 99/24)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú vypracovala Organizácia spojených národov, a na jej ciele udržateľného rozvoja, najmä ciele č. 13 a 14,

— so zreteľom na Dohovor OSN o biologickej diverzite (DBD),

— so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS), najmä na časť XII,

— so zreteľom na Dohovor o zachovaní živých antarktických morských zdrojov (dohovor CAMLR),

— so zreteľom na celosvetovú hodnotiacu správu o biodiverzite a ekosystémových službách z 31. mája 2019, ktorú vypracovala Medzivládna vedecko-politická platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES),

— so zreteľom na osobitnú správu Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) o oceáne a kryosfére v meniacej sa klíme z 24. septembra 2019 a na osobitnú správu IPCC o globálnom otepľovaní o 1,5 °C z 8. októbra 2018,

— so zreteľom na správu s názvom „Misia Starfish 2030: obnoviť náš oceán a vody“ Rady pre misie Komisie pre zdravé oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody, uverejnenú 22. septembra 2020,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 s názvom Európska zelená dohoda (COM(2019)0640),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. mája 2020 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: prinavrátenie prírody do našich životov (COM(2020)0380),

— so zreteľom na prejav o stave Únie, ktorý predniesla predsedníčka von der Leyenová v pléne Európskeho parlamentu 16. septembra 2020,

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie prijaté na 21. spoločnom vyhlásení EÚ – Čína 9. apríla 2019,

— so zreteľom na komuniké lídrov G7 s názvom „Náš spoločný program globálnych opatrení v záujme obnovy k lepšiemu“ z 13. júna 2021,

— so zreteľom na vyhlásenie zo samitu EÚ – USA z 15. júna 2021 s názvom Na ceste k obnovenému transatlantickému partnerstvu,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o núdzovom stave v oblasti klímy a životného prostredia ([1]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2020 o Európskej zelenej dohode ([2]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2021 s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov ([3]),

([1]) Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 28.
([2]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0005.
([3]) Prijaté texty, P9_TA(2021)0277.

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2020 o 15. zasadnutí konferencie zmluvných strán (COP 15) Dohovoru o biodiverzite ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. marca 2021 o vplyve morského odpadu na rybolov ([5]),

— so zreteľom na Zmluvu o Antarktíde podpísanú 1. decembra 1959,

— so zreteľom na Madridský protokol o ochrane životného prostredia k Zmluve o Antarktíde, podpísaný 4. októbra 1991 (Madridský protokol),

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže dobrý ekologický stav oceánu je rozhodujúci pre zabezpečenie biodiverzity a zabezpečenie kontinuity jeho ekosystémových služieb, ako je absorpcia CO_2 a výroba kyslíka;

B. keďže Antarktída a Južný oceán sú domovom mimoriadne bohatého voľne žijúceho ekosystému flóry a fauny, zatiaľ čo niektoré druhy sa nachádzajú na červenom zozname ohrozených druhov so stavom ohrozenia alebo zraniteľnosti v rámci Medzinárodnej únie na ochranu prírody;

C. keďže oceán je nevyhnutný na zmiernenie zmeny klímy a absorboval viac ako 90 % tepla zachyteného našimi emisiami oxidu uhličitého; keďže ide o najväčší zachytávač aktívneho uhlíka na svete, ktorý z týchto emisií izoloval viac ako 30 % uhlíka ([6]);

D. keďže v rokoch 1989 až 2018 sa Antarktída oteplila o 1,8 °C, čo je trikrát viac ako svetový priemer ([7]); keďže sa predpokladá, že ľadovcová pokrývka v Grónsku a na Antarktíde bude v priebehu 21. storočia a ďalších rokov čoraz viac strácať na množstve;

E. keďže pancierovka antarktická je podstatnou súčasťou potravinového reťazca pre mnohých morských predátorov (tučniaky, veľryby, tulene, ryby) v Južnom oceáne;

F. keďže osobitná správa IPCC o oceáne a kryosfére v meniacej sa klíme ([8]) načrtla, ako klimatické mechanizmy závisia od zdravia oceánov a morských ekosystémov, ktoré sú v súčasnosti ovplyvňované globálnym otepľovaním, znečistením, nadmerným využívaním morskej biodiverzity, acidifikáciou, odkysličovaním a eróziou pobrežia;

G. keďže Organizácia Spojených národov vyhlásila Desaťročie vedy o oceánoch pre udržateľný rozvoj (2021 – 2030) na zvýšenie vedy o oceánoch a budovanie kolektívneho poznania;

H. keďže v článku IX Zmluvy o Antarktíde, ktorá vstúpila do platnosti pred 60 rokmi 23. júna 1961, sa požaduje ochrana a uchovanie živých zdrojov v Antarktíde; keďže tieto snahy sú definované v Madridskom protokole; keďže tento protokol označuje Antarktídu ako „prírodnú rezerváciu venovanú mieru a vede“ a stanovuje základné princípy uplatniteľné na činnosti v Antarktíde;

([4]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0015.
([5]) Prijaté texty, P9_TA(2021)0096.
([6]) Bindoff, N. a kol., „Observations: Oceanic Climate Change and Sea Level“ (Postrehy: oceánska zmena klímy a hladina mora), *Zmena klímy 2007: Prírodovedecký základ. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Príspevok pracovnej skupiny I k 4. hodnotiacej správe Medzivládneho panelu o zmene klímy)*, Cambridge University Press, Cambridge, Spojené kráľovstvo a New York, NY, USA, 2007. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg1-chapter5-1.pdf; Rhein, M. a kol., „Observations: Ocean“ (Postrehy: oceán), *Zmena klímy 2013: Prírodovedecký základ. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (Príspevok pracovnej skupiny I k 5. hodnotiacej správe Medzivládneho panelu o zmene klímy)*, Cambridge University Press, Cambridge, Spojené kráľovstvo a New York, NY, USA, 2013. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/WG1AR5_Chapter03_FINAL.pdf;
Cheng L., a kol., 2019, „Record-Setting Ocean Warmth Continued in 2019“ (Rekordné pokračujúce otepľovanie oceánu v roku 2019), žurnál *Advances in Atmospheric Sciences*, zv. 37, február 2020. https://link.springer.com/article/10.1007/s00376-020-9283-7
([7]) Kyle R. Clem, Ryan L. Fogt, John Turner, Benjamin R. Lintner, Gareth J. Marshall, James R. Miller, James A. Renwick, „Record warming at the South Pole during the past three decades“ (Rekordné oteplenie na južnom póle za posledné tri desaťročia), žurnál *Nature Climate Change*, 2020; DOI: 10.1038/s41558-020-0815-z.
([8]) *Osobitná správa IPCC o oceánoch a kryosfére v meniacej sa klíme. Zhrnutie pre tvorcov politiky*, 2019. https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policymakers/

Štvrtok 8. júla 2021

I. keďže k Európskej únii a jej členským štátom, Austrálii, Nórsku, Spojenému kráľovstvu a Uruguaju sa 28. apríla 2021 pripojili USA a Nový Zéland ako sponzori návrhu na založenie dvoch chránených morských oblastí v Južnom (Antarktickom) oceáne, vo východnej Antarktíde a Weddellovom mori;

J. keďže v Komisii prebiehajú rokovania o ochrane živých antarktických morských zdrojov (CCAMLR) s cieľom zriadiť tieto dve nové chránené morské oblasti, ktorých celková veľkosť by bola približne 3 milióny km^2; keďže schválenie týchto chránených morských oblastí by prispelo k dosiahnutiu záväzkov EÚ a globálnych záväzkov v oblasti ochrany morskej biodiverzity;

K. keďže chránené morské oblasti sú dôležitým nástrojom na ochranu oceánskych ekosystémov, pretože môžu zvyšovať rozmanitosť a početnosť druhov a zvyšovať odolnosť oceánu voči environmentálnym vplyvom vrátane zmeny klímy;

L. keďže lídri krajín G7 vyhlásili, že plne podporujú záväzok CCAMLR vyvinúť v oblasti dohovoru CAMLR reprezentatívny systém chránených morských oblastí v Južnom oceáne na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov;

M. keďže EÚ a USA vyjadrili plné odhodlanie podporovať úspešný a ambiciózny globálny rámec pre biodiverzitu po roku 2020 v rámci Dohovoru o biologickej diverzite a svoju plnú podporu pri určovaní nových chránených morských oblastí v Južnom oceáne, a pokračovať v spolupráci na podporovaní udržateľného modrého hospodárstva, udržateľného rybolovu a predchádzania nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému (NNN) rybolovu;

N. keďže Parlament vyjadril silnú podporu ambicióznym opatreniam na ochranu a obnovu morskej biodiverzity, najmä vo svojom uznesení o stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030: Prinavrátenie prírody do našich životov, a jej uznesenie na 15. zasadnutí Konferencie zmluvných strán (COP15) k Dohovoru o biologickej diverzite;

O. keďže Parlament vyzval Komisiu, aby presadzovala ambiciózny medzinárodný model riadenia morskej biodiverzity presahujúci národné jurisdikcie, a aby uznala všetky moria a oceány ako globálny spoločný zdroj; keďže ďalej vyzval EÚ, aby na nasledujúcom zasadnutí medzivládnej konferencie o biodiverzite mimo jurisdikcie jednotlivých štátov presadzovala prijatie ambicióznej globálnej zmluvy o oceáne s cieľom chrániť morskú biodiverzitu v oblastiach, ktoré nepatria do vnútroštátnej jurisdikcie na celom svete;

P. keďže v rámci Organizácie Spojených národov prebiehajú rokovania o vykonávaní dohody na ochranu morskej biologickej diverzity v oblastiach, ktoré nepatria do vnútroštátnej jurisdikcie podľa dohovoru UNCLOS, v ktorom sa stanovuje vytvorenie chránených morských oblastí na otvorenom mori;

1. zdôrazňuje, že Antarktída a Južný oceán obsahujú ekosystémy a biodiverzitu mimoriadnej hodnoty a vedeckého významu, a že Weddellovo more je kľúčové pre globálne prúdenie oceánov a pre svetovú klímu; zdôrazňuje význam zabezpečenia ich rýchlej a účinnej ochrany;

2. vyjadruje plnú podporu úsiliu Európskej únie a jej členských štátov, Austrálie, Nórska, Spojeného kráľovstva, Uruguaja, USA a Nového Zélandu o vytvorenie dvoch nových chránených morských oblastí vo východnej Antarktíde a Weddellovom mori v Antarktickom oceáne; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci prípravy na výročné zasadnutie Komisie pre zachovanie živých antarktických morských zdrojov (CCAMLR) v roku 2021 v nasledujúcich mesiacoch zintenzívnili svoje dvojstranné a mnohostranné úsilie o zabezpečenie podpory pri vytváraní týchto chránených morských oblastí, a najmä aby sa zamerali na členov komisie CCAMLR, ktorí vyjadrili nesúhlas k návrhom chránených morských oblastí;

3. pripomína, že podľa Stratégie pre biodiverzitu do roku 2030 by EÚ mala využiť všetok svoj diplomatický vplyv a dosah s cieľom pomôcť dosiahnuť dohodu o určení rozsiahlych chránených morských oblastí v Južnom oceáne;

4. pripomína záväzok Únie v oblasti ochrany morí, právne chrániť minimálne 30 % morskej oblasti EÚ vrátane prísnej ochrany 10 % jej morí; pripomína, že EÚ by mala zabezpečiť, aby globálny rámec po roku 2020 obsahoval ambiciózne globálne ciele do roku 2030 v súlade so záväzkami EÚ; opätovne zdôrazňuje svoju pozíciu, že EÚ by mala počas rokovaní o globálnom rámci, ktorý by mal zahŕňať právne záväzné globálne ciele obnovy a ochrany vo výške aspoň 30 % do roku 2030, konať ako globálny líder a presadzovať vysokú úroveň ambícií, ktoré budú zodpovedať jej vlastným ambíciám alebo ich presahovať; zdôrazňuje, že je potrebné účinne chrániť chránené oblasti;

5. pripomína záväzok CCAMLR vytvoriť do roku 2012 v oblasti dohovoru CAMLR reprezentatívny systém chránených morských oblastí, ktorý ochráni reprezentatívne príklady morských ekosystémov, biodiverzity a biotopov;

6. zdôrazňuje, že Madridský protokol zakazuje činnosti spojené s antarktickými nerastnými surovinami s výnimkou vedeckovýskumných účelov; žiada, aby sa toto kľúčové ustanovenie zachovalo v budúcich dohodách;

7. poukazuje na to, že geografická izolácia Južného oceánu komplikuje a sťažuje monitorovanie v oblasti dohovoru CAMLR;

8. zdôrazňuje, že viac ako 80 % morského dna zostáva nepreskúmaného ([9]), a že je potrebný ďalší oceánografický výskum, najmä pokiaľ ide o vplyv znečistenia a zmeny klímy na ekosystémy;

9. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spoločne s globálnymi partnermi globálne posilnili sieť chránených morských oblastí prostredníctvom lepšieho riadenia, lepšieho územného plánovania, hodnotení a presadzovania s cieľom zvýšiť ekologickú súdržnosť a prepojenosť chránených morských oblastí;

10. zdôrazňuje, že činnosti NNN rybolovu predstavujú značnú hrozbu pre udržateľný rybolov a odolnosť morských ekosystémov;

11. zdôrazňuje, že cestovný ruch v Antarktíde sa musí uskutočňovať udržateľným spôsobom; vyzýva preto komisiu CCAMLR, aby zabezpečila zodpovedajúce riadenie cestovného ruchu a to, aby nemal nepriaznivý vplyv na ekosystém;

12. zdôrazňuje, že vytvorenie týchto dvoch nových chránených morských oblastí by bolo dôležitým príspevkom ku globálnemu rozmeru stratégie EÚ v oblasti biodiverzity; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorenie týchto chránených morských oblastí využili ako základ pre globálne rokovania v rámci Dohovoru o biologickej diverzite na 15. konferencii OSN o biodiverzite v čínskom Kunmingu;

13. konštatuje, že vytvorenie chránených morských oblastí s rozlohou viac ako 3 milióny km^2 vo východnej Antarktíde a Weddellovom mori by vytvorilo jednu z najväčších morských chránených oblastí v histórii;

14. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, podpredsedovi Európskej komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a členským štátom CCAMLR.

([9]) National Ocean Service, 2021: https://oceanservice.noaa.gov/facts/exploration.html